

Nordland
vannregion

Gjennomgang av høringsinnspill

Fagleder miljø, Katrine Erikstad

Nordland fylkeskommune/
vannregionmyndigheten i Nordland

vann fra fjell til fjord

Oppsummering forvaltningsplan

- Miljømål for smvf
  - Regulerte vassdrag (GØP/GØT)
    - Må kvalitetssikres av Miljødirektoratet
  - Kystvann
    - Må samordnes
- Mindre strenge miljømål (§ 10)
- Gjennomgang av bruk av utsettelse (§ 9)
- Nye innspill på § 28 og § 66 i vannressursloven må gjennomgås og diskuteres med forslagsstiller og sektormyndighet

- Forenkling og tydeliggjøring av planen
  - Virkning av plan (planbeskrivelsen)
  - Oppfølging av plan (handlingsprogram)
  - Medvirkning
  - Konsekvenser
    - Tydeliggjøring av faktisk kunnskapsgrunnlag
    - Tydeligere fokus på tiltaksgjennomføring

- Andre forhold:
  - Klimaendringer, herunder havforsuring
  - Marin forsøpling
  - Langtransportert (Kvikksølv, Sellafield)
  - Overflatevannshåndtering
- Trendanalyse
  - Mer relevant i forhold til konsekvenser for vannmiljø

- Miljømål for beskytta områder (strengere)
  - Nasjonale laksevasdrag og –fjorder
  - Gyteområder for torsk?
  - Andre verneområder
- Brukermål
- Oversikt over vf med miljømål «svært god»
  - Vedlegg

Oppsummering tiltaksprogram

- Tiltak i regulerte vassdrag
- Kost/nytte
  - Må vurderes i samråd med andre VRM
    - Hvor skal ambisjonsnivået ligge?
- Bedre beskrivelse av betydning og nytte ved tiltak (kontra antall)
- Flere innspill på struktur som krever rydding i tabeller og tekst

- Samordning mot overvåkingsprogram
  - Problemkartlegging som tiltak
- Sammenstilling av hydromorfologiske påvirkninger
  - Må koordineres med påvirkninger i vann-nett
- Rydde opp i «tiltak mot andre påvirkninger»
  - Må koordineres med påvirkninger i vann-nett

- Supplere tiltaksprogrammet med pågående og/eller er planlagte forebyggende tiltak i beskyttede områder.
  - Pågående og planlagte tiltak i nasjonale laksevasdrag og – fjorder bør beskrives her.
- Rette opp i dobbeltføringer
  - Noe vil løse seg ved innlegging i tiltaksmodul

Forutsetninger

- Alle må forholde seg til fremdriftsplan
  - Felles ambisjonsnivå
- Ressurser hos sektormyndighetene
  - Følge opp høringsinnspill
  - Gjennomføre tematiske møter
- Ressurser til oppdatering av og innlegging i vann-nett
  - Faglig grunnlag
  - Tiltak
  - Miljømål

Hattfjelldal kommune

- Planen er for mye innrettet på kvantitet (antall tiltak) og gjennomføringen av disse, fremfor betydningen og virkningen av dem (kvalitet).
  - **Det vil etterstrebes og tydeliggjøre dette i de endelige plandokumentene. Dette gjelder spesielt tiltaksprogrammet.**

Rana kommune

- Rana kommune foreslår brukermål for enkelte vannforekomster, se tabell 6 i saksframstillingen.
  - **VRM skal se nærmere på forslag til brukermål. Disse må imidlertid settes på vannforekomstnivå.**

Rana kommune

- Kunnskapsgrunnlaget må økes før det gjennomføres kostnadskrevenne tiltak innenfor vann- og avløpsområdet. Både for å kunne måle nå-tilstanden og for å kunne dokumentere at tiltakene har hatt effekt i forhold til å oppnå miljømål, etter at tiltak er gjennomført.
  - **VRM er enig i at kunnskapsgrunnlaget må økes flere steder før tiltak kan gjennomføres. Dette kan synliggjøres bedre i plandokumentene. Dette bør også følges opp i forvaltningsplanens kap. 9.**

Lurøy kommune

- Lurøy kommune vil fremheve behovet for styrkede økonomiske ressurser fra statlig hold for å sikre implementeringen av direktivet i vannforvaltningen og gjennomføringen av aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder, samt midler til videre prosjektledelse i vannområdet.
  - **Det er anmerket i plandokumentet at det er behov for ytterligere finansiering for gjennomføring av tiltak innen kommunal sektor. VRM vil fortsette å synliggjøre ovenfor nasjonale myndigheter at det er behov økte ressurser til både kunnskapskartlegging og prosessgjennomføring.**

Vefsn kommune

- Vanndirektivet er for de fleste ukjent og vanskelig. Vefsn kommune forutsetter at vannregionmyndigheten sørger for nødvendig informasjon om dette samt om ferdig plan, både til offentligheten og til de enkelte aktørene.
  - **VRM er enig i høringsinnspillet og er bevist vårt veiledningsansvar i årene som kommer. Dette vil bli forsterket i handlingsprogrammet. VRM planlegger å gjennomføre kurs i både vann-nett og helhetlig vannplanlegging høsten 2015 og våren 2016.**

Vågan kommune

- Vågan kommune ønsker at opplysningene som ligger i Vann-nett oppgraderes i henhold til de vurderinger og kommentarer som er lagt i saksfremlegget.
  - **Må diskuteres nærmere med prosjektleder og fylkesmannen.**

Fauske kommune

- Fauske kommune er en vannkraftkommune og det finnes kraftanlegg som har gamle konsesjoner. Fauske kommune vil fremme krav om at disse konsesjonene blir revidert og mener at konsesjonene skal prioriteres for revisjon i kommende planperiode.
  - **VRM vil følge dette opp med kommunen. Behov for nærmere konkretisering.**

Narvik kommune

- Bystyret i Narvik mener man ikke har tydeliggjort de økonomiske rammene for hva dette vil koste kommunen.
  - Kommunen er bedt om å levere kostnader for egne tiltak. VRM vil følge dette opp med kommunen.
- Bystyret i Narvik mener at målsettingene ikke er realistiske. Flere av tiltakene som Narvik kommune skal jobbe med vil trenge flere planperioder for gjennomføring før man kan nå miljømålene (§ 9)
  - **Kommunen er bedt om å vurdere bruk av § 9. VRM vil følge dette opp med kommunen.**

Ofoten regionråd (Narvik kommune)

- Kystsonkartleggingsprosess etter modell fra Astafjordprosjektet
- Foreslår som tiltak i handlingsprogrammet for Vannregion Nordland at det foretas en grundig kartlegging for alle kystvannsförekomstene i Ballangen, Evenes, Narvik, Tjeldsund og Tysfjord og at det foretas nødvendige kjemiske og biologiske undersøkelser som kan gi en reell miljøstatus for hver av kystvannsförekomstene i vannområdet.
  - **Følges opp i handlingsprogrammet. Må utdypes hva kartleggingen skal føre til og hvem som skal finansiere dette.**

Fylkesmannen

- Det er viktig å få på plass et bedre system for basisovervåking enn det som framgår i planen for overvåking. NIVA sitt forslag til «minimumsovervåking» i forhold til kravene i vanndirektivet er ikke gjennomført. I Nordland er det så få basisovervåkingsstasjoner at det kan være vanskelig å pålegge næringsaktører tiltak, grunnet usikkerhet om resultater fra tiltaksovervåking/problemkartlegging skyldes naturlige årsaker eller påvirkninger fra industri/næring
  - **Oversendes nasjonale myndigheter**
  - **Synliggjøres i kapittel 9 i forvaltningsplanen**

Fylkesmannen

- Havnene vil pga. endret bølgepåvirkning, strømningsforhold, vedlikeholdsmudring, kaifront og oppvirvling fra skip m.m., ikke kunne oppnå god økologisk tilstand i forhold til de tre kvalitetskriteriene som er satt for kystvann (nedre voksegrense for makroalger, klorofyll A og bunndyrssamfunn). Dette vil også gjelde for de fjordene som er påvirket av endret ferskvannstilførsel.
- Det finnes pr. i dag ingen standard miljømål for sterkt modifiserte kystvannsforekomster. Den nye veilederen for sterkt modifiserte vannforekomster 01:2014 (Utpeking, fastsetting av miljømål og bruk av unntak), har helt utelatt kystvann. Både havnene og de andre påvirkede kystvannsforekomstene har krav om god kjemisk tilstand. Fylkesmannen vil foreslå at man jobber aktivt for å begrense forurensningen i disse vannforekomstene, og deretter vurderer om man kan sette den da oppnådde tilstanden til GØP. For de havnene der det ikke er planlagt opprydding er det behov for å søke om utsettelse av miljømål etter § 9 i vannforskriften.
  - **Det vil bli avholdt samordningsmøter for å fastsette miljømål for SMVF i kystvann. Mulig man kan se på tilnærmingen som er brukt for regulerte vassdrag. Må imidlertid finnes muligheter for å komme til enighet mellom sektorene for å kunne gå i gang med arbeidet.**

Miljødirektoratet

- Oversikt over beskyttede områder i Nordland må inkluderes. Beskrivelsen av miljømål i beskyttede områder og øvrige strengere miljømål må beskrives.
  - **Vil innarbeides i forvaltningsplanen.**
- Problemkartlegging som tiltakstype er brukt i stor utstrekning. Vi foreslår at man skiller mellom problemkartlegging der påvirker/ påvirkning ikke er kjent og der problemkartlegging er foreslått for å avgjøre påvirkningsgrad og planlegge tiltak.
  - **Diskuteres med fylkesmannen om aktuelt. Må også undersøkes nærmere hvordan dette kan legges inn i vann-nett.**

Miljødirektoratet

- Dagens klima og framtidige klimaendringer må tas med i vurdering av miljøtilstanden og utviklingen av klimarobuste tiltak for å sikre fremtidig god økologisk tilstand.
  - **Følges opp i forvaltningsplan og tiltaksprogram med tekstlig utdyping.**
- Miljødirektoratet savner oppsummering/tydeliggjøring av de viktigste tiltakstypene i kapittel 5.5 tiltaksprogram i forvaltningsplanen. Kapitlet bør inneholde en oversikt hvilke (grupperte) mål som skal nås når.
  - **Vil innarbeides i forvaltningsplan og tiltaksprogram.**

Miljødirektoratet

- Planbeskrivelsen bør inneholde en oppsummering av mengde/antall/type/gruppe av tiltak og samlede kostnader for disse.
  - **Vil innarbeides i planbeskrivelsen.**
- Miljødirektoratet savner ytterligere nasjonale føringer knyttet til klimatilpasning, klimaendringer og vannforvaltning
  - **Vil innarbeides i forvaltningsplan kapittel 1.4.1 og tiltaksprogram.**

Miljødirektoratet

- Miljødirektoratet som sektormyndighet for lakseforvaltning savner en tydeliggjøring av kvalitetsnormen for villaks, og § 13 i NML. Sentral og relevant tekst bør relateres til Kgl res av 23.08.2013.
  - **Følges opp i kapittel 1.6. Vurderinger i henhold til NML**

Miljødirektoratet

- I delkapittelet om trendanalyse beskrives flere utviklingstrekk for regionen. Det gis en god fremstilling av forventninger til befolkningsutvikling, samt arealbruk og næringsutvikling og litt om tjenesteyting. Miljødirektoratet mener det mangler noe om å konsekvensene at disse estimerte endringene i forbindelse med vannbruk, vanntilgang og investeringer. Det vil løfte analysen og gjøre kapittelet mer relevant for en vannforvaltningsplan om det ble sagt noe om hvordan disse utviklingstrekkene vil påvirke vannmiljøet.
  - **Følges opp i forvaltningsplanen**

Miljødirektoratet

- Mål og tiltak som prioriteres på ulike deler av de regulerte vassdragene må tydeliggjøre, og sørge for at dette oppsummeres i den endelige forvaltningsplanen. VRM må legge til rette for en god prosess for dette, som ivaretar medvirkningen
  - **Følges opp i forvaltningsplanen. Eventuelt utarbeide faktaark hvor dette fremkommer.**
- Miljødirektoratet anbefaler å ta inn ytterligere vurderinger av hvordan klimaendringer kan påvirke målene i vannforskriften.
  - **Følges opp i forvaltningsplanen. Eventuelt samarbeid mellom VRM.**

Miljødirektoratet

- Det framstår som uforholdsmessig få vannforekomster som er foreslått for MSM i planen som er på høring, siden Nordland har så mange vassdrag som er omfattende regulert til vannkraftformål, med omfattende takrenneprosjekter mange steder.
  - **Følges opp i forvaltningsplanen kapittel 5.4.2 (Mindre strenge miljømål (§ 10)) og i samarbeid med NVE.**

Miljødirektoratet

- Tiltaksprogrammet gir en kort og god oversikt med henvisning til dokumentet Vesentlige vannforvaltningsspørsmål. Hvis vesentlige vannforvaltningsspørsmål varierer i vannområdene kunne tabellen med fordel hatt vannområdene som utgangspunkt
  - **VRM vurderer å splitte opp tabell 3 i vannområder.**

Miljødirektoratet

- Det savnes en beskrivelse av hvordan nasjonale føringer er lagt til grunn for vannregionens prioriteringer av tiltak. Nasjonale føringer i regulerte vassdrag er særlig viktige her. Prioriteringer av tiltak for å nå miljømålene med hensyn på tiltak mot fremmede skadelige arter bør omtales.
  - **Følges opp i forvaltningsplan og tiltaksprogram.**

Miljødirektoratet

- Vi registrerer at forurensning/utslipp fra fiskeoppdrett i liten grad er beskrevet i flere av planene, og i den grad påvirkningen er omtalt er den generell. Selv om de fleste større matfiskanlegg i dag er lokalisert i ytre kystområder med god strøm og vannutskiftning hvor effektene av påvirkningen blir mindre, reagerer vi på at omfanget av aktiviteten ikke gjenspeiles bedre. Følgelig er det beskrevet få forpliktende og konkrete tiltak knyttet til aktiviteten. Vi stiller derfor spørsmål om utslipp/forurensning fra fiskeoppdrett er underkommunisert som påvirkningsfaktor i planene
  - Er dette en vurdering AU er enig i?

Miljødirektoratet

- Kvikksølv kan også nevnes i delkapittelet om langtransportert forurensning.
  - **Følges opp i tiltaksprogrammet kapittel 4.6.3 Langtransportert forurensning.**
- Tiltak mot marin forsøpling bør vurderes da dette er et økende problem. Vi anbefaler økt fokus på denne problemstillingen lokalt ved bruk av kommunens virkemidler på avfalls- og forsøplingsområdet.
  - **Følges opp i tiltaksprogrammet. Kan også innarbeides som eget punkt i handlingsprogrammet. «Oppfordre til deltagelse i Ren marina».**

Miljødirektoratet

- Tiltak knyttet til påvirkning fra punktutslipp og diffuse kilder som motvirker/ reduserer utslipp av prioriterte stoffer bør synliggjøres/kommenteres.
  - **Følges opp i tiltaksprogrammet kapittel 4.6.5 Utslipp og utfasing av prioriterte stoffer og i dialog med fylkesmannen.**

Miljødirektoratet

- Kapittel - 4.8.2 Hydrologiske endringer (Tiltaksprogrammet)
- Feil i tittel i tabell 49, skal omhandle ferskvann
- Vi anbefaler at det til endelig plan sammenstilles mer om hydromorfologiske endringer, og har gjerne en dialog med VRM om hvordan dette kan gjøres på en hensiktsmessig måte. Det kunne med fordel også ha vært benyttet mer beskrivende tekst i kap. 4.4.
  - **Kapitlet gås igjennom og det gjøres nødvendige grep for både å rette opp og tydeliggjøre innholdet. Dette må også rettes opp i vann-nett?**

Miljødirektoratet

- Kapittel 4.9 - Tiltak mot andre påvirkninger
- De fleste av tiltakene i denne tabellen kan med fordel flyttes inn andre steder. Dette gjelder
  - kartlegging og registrering av avløp i spredt bebyggelse,
  - utarbeide lokale forskrifter for avløp,
  - vilkårsrevisjon,
  - avløpstiltak i spredt bebyggelse,
  - utbedring av separate avløpsanlegg i spredt bosetting,
  - Biotoptiltak (Fisketrapper), fiskepassasje (vedlikeholde eksisterende anlegg) for anadrom fisk, fisketiltak (genbank), etablering av ny laksestamme i vassdraget.
- **Dette er i hovedsak et resultat av hva som er lagt inn i vann-nett. Kan vi få rettet dette opp?**

Miljødirektoratet

- Kapittel 4.11 - Tiltak i grensekryssende vannforekomster
- Påvirkninger og tiltak tilknyttet disse tre vannregionene (Vattenregion Bottenhavet og Vattenregion Bottenviken Vattenregion Torneå) må løftes ut i egne tabeller.
- Det er positivt at det arbeides med videre samarbeid med svenske myndigheter for å få på plass nødvendige avbøtende tiltak og forebyggende tiltak i høringsperioden.
  - **Påvirkninger og tiltak løftes ut i egne tabeller.**

Miljødirektoratet

- Kapittel 4.12.2 - Forebyggende tiltak for å ivareta beskyttede områder
- Vi anbefaler at man supplerer tiltaksprogrammet med pågående og/eller er planlagte forebyggende tiltak i beskyttede områder. Pågående og planlagte tiltak i nasjonale laksevasdrag og – fjorder bør beskrives her.
  - **Pågående og planlagte tiltak i verneområder, nasjonale laksevasdrag og – fjorder oversendes fylkesmannen til vurdering.**

Kystverket

- Det foreligger ikke et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.
  - Mangelfulle overvåkingsdata av kvalitetselement
    - faglig vurdering.
  - tilstandsvurdering av økologisk tilstand
    - lav pålitelighetsgrad.
- Det svake kunnskapsgrunnlaget får betydning både for hvor realistisk det vil være å utrede og gjennomføre avbøtende tiltak, og for vurderingene etter vannforskriften § 12 ved nye inngrep.
  - **VRM vil jobbe for å få på plass et bedre kunnskapsgrunnlag i neste fase.**

Kystverket

- Risiko for feil.
  - Påvirkning fra havn er sannsynligvis flere steder forvekslet med forurensning, noe som igjen får følger for vannforekomstinndeling, miljømål og tiltak.
  - I enkelte tilfeller ser det ut til at påvirkningsgraden bare er begrunnet med inngrepets størrelse, uten en reell vurdering av påvirkningen på vannkvaliteten. Det oppgis også i liten grad hvilke kvalitetselementer man faktisk mener er påvirket av inngrepet.
  - **Vil følges opp gjennom dialog. Fylkesmannen og Kystverket har i høringsperioden jobbet med å kvalitetssikre listen over SMVF i kystvann.**

Kystverket

- Ingen vannforekomster skal være kSMVF lenger, jf. SMVF-veilederen. Enten må de utpekes til SMVF, eller så skal det settes standard miljømål. Kystverket mener at det kun er få havner som er av en slik art at de vil føre til at vannforekomsten er en SMVF. Det er knyttet stor usikkerhet til vurderinger av SMVF i kystvann. Det er viktig at det utarbeides god veiledning til neste plan.
  - VRM vil også jobbe for at det kommer på plass nasjonal veiledning for utpeking av SMVF i kystvann. Dette er helt sentralt hvis vi skal få på plass en nasjonal harmonisering.
  - Det foreligger uenighet i flere vannforekomster i vannregion Nordland. Dersom en ikke kommer til enighet vil dette vil bli synliggjort i dokumentene..

Statens vegvesen

- Dobbeltføring av kulverter som vandringshindre for fisk en rekke steder, medfører at disse framstår som en større utfordring enn det som er tilfellet. En gjennomgang er nødvendig for å luke bort dobbeltregistreringer i vann-nett, jamfør vårt brev av 1.12.14. Ikke bare tiltaks- og overvåkingsprogram, men også selve vannforvaltningsplanen må oppdateres i henhold til det virkelige antall vandringshindre. I brevet finnes også en oversikt over tiltak der Statens vegvesen er satt opp som tiltakshaver. Status for disse tiltakene er oppgitt.
  - I brev til fylkesmannen ber Vegvesenet om et møte i løpet av januar for å gjennomgå dette. Fylkesmannen sendte den 16. mars et svar der de følger opp innspill /spørsmål som angår ferskvannsforekomstene. Svar vedrørende kystvannsforekomstene vil foreligge snart. Vegvesenet ser allikevel behov for et møte.

Statens vegvesen

- For å sikre dialog og gjennomføring av tiltak for problemstillinger med flere problemeiere og tiltakshavere, foreslås at prosjektleder for vannområdene tar koordineringsansvar og innkaller tiltakshaverne til avklaringsmøter, når planen er vedtatt av Kongen i statsråd. Alternativt foreslås denne koordineringsrollen lagt til forvaltningsmyndighet eller vannregionmyndigheten. Tidlig avklaring anses som viktig for gjennomføring av tiltak innenfor fristen.
  - VRM jobber med å videreføre prosjektlederstillingene i vannområdene.
  - Følges opp i handlingsprogrammet.

Statens vegvesen

- Kunnskapsmangel og nødvendigheten av mer kunnskap på mange ulike områder knyttet til vannforvaltningsarbeidet, framheves en rekke steder både i vannforvaltningsplanen og det tilhørende tiltaksprogrammet. Statens vegvesen jobber kontinuerlig for å få fram ytterligere kunnskap om blant annet avrenning fra veg og innarbeide dette i rutiner for utbygging, drift og vedlikehold, gjennom oppdatering av håndbøker, andre retningslinjer og praksis.
- SVV viser til konkrete rapporter og prosjekter
  - VRM vurderer å ta en del av dette inn i kapitlet om forebyggende tiltak.

Fiskeridirektoratet, region Nord

- Vi er ikke tilfreds med dialogen og samarbeidet om kunnskapsgrunnlaget. På en del områder har det vært utfordrende å få synliggjort uenighet og vårt kunnskapsgrunnlag i VannNett. På noen områder savner vi en nærmere redegjørelse for hvordan planutkastet rent faktisk har vært jobbet fram i forhold til planprogrammet. Det gjelder blant annet det miljøfaglige arbeidet. Hvordan er sektormyndighetene blitt involvert, hvordan har de bidratt og hvordan det er tilrettelagt for konfliktløsning ved uenighet m.m.
  - Det vil etterstrebes og tydeliggjøre hvordan planutkastet rent faktisk har vært jobbet fram i forhold til planprogrammet.

Fiskeridirektoratet, region Nord

- Foreslår mindre tekstlige endringer i plandokumentene.
  - **Følges opp i respektive kapitler**
- I kapitlet om tiltaksprogrammet bør det tas inn en kort tekstlig redegjørelse om gjeldende overvåking av utslipp fra akvakultur i Nordland.
  - **Kapitler vil utvides til også omtale noe overvåking som ikke inngår i overvåkingsprogrammet.**

Energi Norge

- Kan ikke se at det er gjennomført konkrete kost/nytte-analyser i henhold til regelverket og de nasjonale føringene.
  - ikke mulig å prioritere tiltak med samfunnsøkonomisk nytte.
- Miljømålet i vassdrag der det er vannkraftproduksjon må derfor settes til «god økologisk potensial» (GØP), tilsvarende dagens tilstand.
- Målet med GØP vil kunne endres i neste planperiode dersom ny kunnskap og gjennomføring av kost/nyttevurderinger av tiltak tilsier det».
  - Miljømål og tiltak vil utarbeides i tråd med SMVF veileder og nasjonale føringer. Listen for kost/nytte vil diskuteres på møte 8. april med

Miljødirektoratet.
Nordland vannregion

Energi Norge

- Høringsdokumentene fremstår som svært uoversiktlige og i noen vannregioner pågår det endringer av høringsgrunnlaget underveis. Dette er ikke i tråd med kravene til god saksbehandling i forvaltningen.
  - Det vil gjennomføres en 2. høringsrunde.
  - Det vil også etterstrebes å gjøre dokumentene tydeligere og mer kommuniserbare

Energi Norge

- Kan ikke se at det er gjort reelle analyser som gir grunnlag for prioritering av realistiske tiltak.
- Vil på et generelt grunnlag, understreke, at mangelfull kunnskap om de konkrete positive miljømessige virkningene og/eller negative konsekvensene (herunder for vannkraft) av et bestemt tiltak, innebærer at det ikke er adgang til å foreslå tiltaket i tiltaksprogrammet.
  - **Miljømål og tiltak vil utarbeides i tråd med SMVF veileder og nasjonale føringer.**
  - **Ytterligere og mer detaljerte vurderinger vil måtte tas gjennom saksbehandling og tiltaksgjennomføring. Her er det rom for å gjøre andre vurderinger.**

Energi Norge

- I de tiltaksprogrammene som er på høring er helhetsperspektivet på klima- og miljøutfordringene sammen med forsyningssikkerhet, flomdemping og grønn verdiskaping ikke kommet godt nok fram.
  - **VRM vil forsøke å synliggjøre dette bedre i dokumentene.**

FHL

- I vannforvaltningsplanene er det anledning til å sette brukermål, og vi mener at en her burde sette seg brukermål om at vannet skal ha en kvalitet som gjør det egnet til matproduksjon.
  - **Det vil bli anmerket brukermål i forvaltningsplanen. Dette må imidlertid settes på vannforekomstnivå. Ønsker FHL at dette settes på spesifikke vannforekomster må dette spilles inn.**

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Medvirkning fra miljø og friluftslivsorganisasjonene kan bidra med viktig lokalkunnskap og forankring av forvaltningsplanene i befolkningen. Dessverre ser vi at kravet og forventningen om tilrettelegging for medvirkning har blitt fulgt opp i varierende grad. Vi forventer at dette blir bedre fulgt opp i det videre arbeidet.
  - Dette er fulgt opp i handlingsprogrammet. Se på om det må forsterkes.

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- I mange av planforslagene er delkapittelet om medvirkning kun en beskrivelse og redegjørelse for intensjonene og hjemmelen i vannforskriften, med lite utdyping av hva som faktisk har blitt gjennomført. Her forventer vi en tydeliggjøring av hva som har blitt gjennomført. Det holder ikke med en oppramsing av kravet i forskriften om hvorfor man ønsker bred medvirkning- hvis det ikke faktisk har blitt fulgt opp.
  - **Tydeliggjøres i plandokumentet**

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Vi mener at det bør beskrives en plan om forbedring. Vi vil derfor oppfordre vannregionmyndighetene om å utvide dette delkapittelet til også å omtale hvordan en ser for seg at det praktisk kan legges til rette for aktiv medvirkning i neste planfase.
  - **Står i handlingsprogrammet. Må også ses på i forbindelse med neste planprogram.**

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Vi vil også påpeke at planene bør gjøres bedre tilgjengelig for allmenheten. Vi etterlyser bedre tabeller og figurer- og bedre og mer forståelig sammenstillinger av informasjon. Mange av planene er svært detaljerte og med et veldig teknisk språk. Hva man faktisk skal oppnå med planene kommer ikke alltid like godt fram og det er dermed vanskelig for folk å forstå hva relevansen av denne planen faktisk er.
  - **Det vil etterstrebes og gjøre planen mer lettfattelig. Den er imidlertid utarbeidet etter en nasjonal mal. Det vurderes å utarbeide en kortversjon etter vedtak. Dette kan eventuelt også innarbeides i handlingsprogrammet.**

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Oppfordrer til at begrepet medvirkning reserveres til å beskrive det som gjelder deltagelse i planarbeidet fra frivillige lag og foreninger, interessegrupper og allmennheten.
- I de fleste vannforvaltningsplanene blandes begrepene samordning, samarbeid og medvirkning.
- Det er viktig å skille mellom samordning og samarbeid på tvers av kommuner, fylkeskommuner og sektormyndigheter - og medvirkning fra interesseorganisasjoner og allmenheten - som også vektlagt i veilederen på temaet fra Miljødirektoratet.
  - **VRM vil etterstrebe og rydde opp i begrepsbruken i plandokumentene der dette måtte være nødvendig.**

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Påpeker mangelen på bruken av standard miljømål svært god økologisk tilstand. Ingen av vannforvaltningsplanene fremhever vannforekomster med svært god økologisk tilstand.
  - Svært relevant å utpeke for eksempel nasjonale lakseelver og laksefjorder med miljømålet svært god økologisk tilstand.
- Forventer at dette tas med i vannforvaltningsplanene etter høringen der hvor dette er egnet.
  - **Det vil bli utarbeidet eget vedlegg med vannforekomster med svært god tilstand. Det vil også presiseres nærmere hvilke miljømål som skal gjelde for nasjonale laksevassdrag.**

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Flere av høringsdokumentene er svake på å beskrive prioriteringer og tar i liten grad stilling til om tiltakene kan gjennomføres og vil rekke å gi effekt på tilstanden innen 2021, og om foreslåtte tiltak er tilstrekkelige for å nå miljømålene.
- Problemeier og videre ansvarlig myndighet er ofte dårlig beskrevet, dette må på plass etter høringen for å sikre en tydelig ansvarsfordeling og forpliktelse knyttet til arbeidet.
  - **VRM vil gjennomgå tiltaksprogrammet og forsøke å bedre dokumentet på disse punktene.**

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Det er svært viktig at de regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram bidrar til å styrke statusen og autoriteten til verneordningen for nasjonale laksefjorder og laksevasdrag. Vannregionutvalgene/vannregionmyndighetene sitt kommende arbeid med utpeking av sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) med tilhørende miljømål må vurderes særlig strengt hvor det får konsekvenser for nasjonale laksefjorder og –vasdrag.
  - Dette vil følges opp med miljømål for nasjonale laksevasdrag og –fjorder.

*Norsk Friluftsliv, SABIMA, Norges Naturvernforbund,
WWF Norge, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den
Norske Turistforening og Norske Lakseelver*

- Konsekvenser av forurensing fra gruver, særlig langs kyst og i fjorder, ser ut til å ha blitt undervurdert og bagatellisert i planene.
  - Oversendes miljødirektoratet.
  - VRM vil også se dette kan tydeliggjøres i forvaltningsplanen. Våre vurderinger må også komme tydeligere fram.

Nord-Salten kraft AS

- Høringsdokumentene virker uoversiktlige, og inneholder en del mangler og feil, dette vanskeligjør muligheten for å følge med i prosessen.
  - VRM vil jobbe for at dokumentene blir tydeligere og mer oversiktlige. Innspill på faktiske feil vil også rettes opp.
- Vannportalen fungerer som vår informasjonskanal om det som skjer, det har vært vanskelig å oppdatere seg da lite er blitt lagt ut her. Referat fra møter legges sent ut, eller blir ikke lagt ut.
  - **VRM vil jobbe for at vannportalen blir et bedre et medvirkningsverktøy.**

Norges Fiskarlag

- Viser til kart over viktige gyteområder. De regionale vannforvaltningsplanene skal også inneholde et register over såkalte «beskyttede områder», hvor det er aktuelt å foreslå særlig strenge miljømål. Slike beskyttede områder kan også inkludere gyte-, oppvekst- og fiskeområder av betydning for økonomisk viktige arter.
- Anmodes om at disse nøkkelområdene i betraktning ved endelig utarbeidelse av forvaltningsplaner og tiltaksprogram.
  - **Følges opp i oversikten over beskyttede områder i forvaltningsplanen. Må diskuteres med fylkesmannen om inndeling av vannforekomster for å eventuelt gi dem egne miljømål.**

Norges Fiskarlag

- Utslipp av miljøgifter og fremmedstoffer
  - vedtatt et mål om at slike utslipp i prinsippet skal stanse innen 2020.
- Hensynet til sjømattrygghet i liten grad vektlagt i forslag til forvaltningsplaner og tiltaksprogram.
- Mattilsynet og NIFES sin rolle og fagansvar i forhold til sjømattrygghet vært langt bedre belyst i de ulike forvaltningsplanene og tiltaksprogrammene.
- Oppfordrer vannregionmyndighetene om å korrigere dette før planene sendes videre for godkjenning.
  - **Det vil etterprøves å synliggjøre dette i større grad i forvaltningsplanen.**

Norges Fiskarlag

- Konstaterer at samtlige vannregioner viser til at det fortsatt er uavklarte problemstillinger når det gjelder påvirkning fra oppdrett på vill anadrom fisk.
- Imidlertid bør det nevnes at selve behandlingen mot lakselus også kan påvirke marine vannforekomster.
  - Ulike medikamenter mot lakselus brytes sent ned, samtidig som de kan være skadelige for bestander av reke, hummer og andre krepsdyr i nærområdene til anleggene.
- Sett fra Norges Fiskarlags ståsted haster det med å iverksette tiltak mot dette. Av den grunn er det usikkert om vannforskriften er riktig verktøy for å behandle disse forholdene. Saken vil derfor i første omgang bli tatt opp til ny diskusjon med departementene og oppdrettsorganisasjonene.
  - **Belyses i forvaltningsplanen. Vurdering av omfang i Nordland**

Norges Fiskarlag

- Mener vi må intensivere arbeidet med å redusere forurensning fra kilder som ikke omfattes direkte av vannrammedirektivet. Dette gjelder for eksempel utslipp av dioksiner og andre miljøgifter til luft, forebygging av akuttutslipp og risiko for utslipp i andre land som kan få store negative konsekvenser for Norge (f.eks. Sellafield).
- Viktig å intensivere arbeidet mot marin forøpling
- Norges Fiskarlag ønsker å bidra til å redusere disse problemene. Selv om vanddirektivet og vannforskriften ikke har hovedfokus på forøpling, oppfordrer vi til økt samarbeid for å redusere problemene knyttet til marin forøpling.
  - **Utfordringer med marint søppel vil omtales i forvaltningsplanen. Kan også se på mulige tiltak i handlingsprogrammet.**

NHO

- Arbeidet fremstår som uferdig og ufullstendig.
- Planenes endelige innhold må følgelig reflektere den store usikkerheten i første planrunde. Både miljømål og miljøtiltak må derfor formuleres ut fra det faktiske grunnlaget og med hensyn til usikkerheten, slik at Norge kun forplikter seg til realistiske størrelser som tjener vanndirektivets formål.
  - **Det vil etterstrebes og synliggjøre dette bedre i de endelige dokumentene.**

NHO

- Understreker at vanndirektivet gjennom sine 6-årige plansykluser legger opp til stadig forbedring av kunnskapsgrunnlag og treffsikkerhet i miljømål og tiltak.
- Det må erkjennes at Norge har betydelige svakheter i kunnskapsgrunnlag og prosesser i denne første hele planrunden for gjennomføring av direktivet.
- Rapporterte miljømål må reflektere dette, og ikke ha en ambisjon utover det grunnlaget de hviler på. Det er helt avgjørende for norsk næringsvirksomhet at vi utvikler vår vannforvaltning under hensyn til både lokalt miljø og den muligheten vi har for bærekraftig ressursbruk.
  - **VRM vil synliggjøre dette faktum i plandokumentene.**

Norsk Kystklimasenter

- Mener det vil være oppsiktsvekkende dersom et kyst- og fiskerifylke som Nordland unnlater å påpeke utfordringene med havforsuring i en overordnet plan for vannforvaltning. Det er etter NOKKS mening også viktig at planen peker på tiltak for kompetanseheving på området i Nordland.
  - **Dette vil synliggjøres i plandokumentet. Eventuelle tiltak til kompetanseheving vil nevnes i handlingsprogrammet.**

Nordland fylkes fiskarlag

- Vannforvaltningsområdet strekker seg ut til 1 n.m utenfor grunnlinjene og i forvaltningsplanen er dette oppgitt til å være ca 31.700 km² i Nordland. Dette er et areal som overstiger arealet av elver, innsjøer og annet ferskvann i Nordland selv om planen definerer hele 91.568 km² vannforekomster. Dette kan neppe være korrekt når en ser på kartutsnittet på www.vann-nett.no som viser hele Nordland fylke. Sett i lys av det kan en stille spørsmål ved om det har vært lite fokus på kystvann.
  - Tallfakta sjekkes ut.

Nordland fylkes fiskarlag

- Planen kommenterer også at det kan forventes en økt produksjon innen akvakultur i perioden. Det er høyst sannsynlig at det kommer til å skje. I denne forbindelse bør planen drøfte og analysere hvilken effekt dette vil kunne få på kystvannet i Nordland både i forhold til havmiljøet generelt og hvordan det vil påvirke den tradisjonelle fiskerinæringen.
  - **Dette vil bli drøftet i trendanalysen (kap. 3.5) i forvaltningsplanen.**

Nordland fylkes fiskarlag

- Det gis også en beskrivelse av en sannsynlig økt satsing på mineraler. I flere andre fylker har det vært stort fokus på dette med utslipp og ikke minst sjødeponering av avfallsmasser fra gruveindustrien sin side.
- Nordland Fylkes Fiskarlag forutsetter at forvaltningsplanen for vannregion Nordland tar høyde for at en utvikling av gruveindustrien ikke skal få noen negativ innvirkning på de ulike vannmiljøene og på det tradisjonelle fisket som foregår i stor skala langs hele kysten av Nordland.
  - Dette vil bli drøftet i trendanalysen (kap. 3.5) i forvaltningsplanen.

Nordland fylkes fiskarlag

- Viser til Fylkesrådets prioritering av Vesentlige vannforvaltnings spørsmål for vannregion Nordland og Jan Mayen (tabell 8).
- For det første klarer en ikke å se at prioritet 1 under kolonnen for kystvann har relevans.
- Under samme kolonne mener en at punktet fysiske inngrep burde ha vært satt til prioritet 4, mens forurensning fra byer og tettsteder burde vært satt til prioritet 3. I tillegg mener en at problematikken rundt ballastvann og introduserte arter burde ha vært tungt inne i prioriteringene for kystvann. Med økende sjøtemperaturer kan dette bli et betydelig problem i norske farvann.
  - **VRM tar innspill til tabell åtte til orientering**
  - **Problematisering rundt ballastvann og høyere sjøtemperatur vil synliggjøres i forvaltningsplanen. Dette er imidlertid ikke anmerket på vannforekomstnivå.**

Nordland fylkes fiskarlag

- Fremmede arter introdusert gjennom ballastvann som følger lasteskip inn i norske farvann kan få betydelige økologiske konsekvenser for havmiljøet og ikke minst norske fiskerier.
  - Må forhindres da det vil være svært vanskelig å fjerne arter som har fått fotfeste i våre farvann.
- Som et tiltak i forhold til fremmede arter må regelverket for ballastvann innskjerpes og det må iverksettes kontrollordninger som kan virke preventivt i forhold til at enkelte kan la seg friste til ikke å følge et regelverk på dette området.
  - **Dette vil synliggjøres i forvaltningsplanens kap. 9.**

Nordland bondelag

- I henhold til vannforskriften §§ 9 og 10 er det anledning til å utsette måloppnåelsen eller vedta mindre strenge miljømål dersom det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå målet om god tilstand eller godt potensial. Nordland Bondelag vil påpeke at vi må være realistiske med hensyn til hvor raskt vi kan nå miljømålene i planene. Prosesser i jordsmonnet tar lang tid. For jordbruksarealer med høye verdier av totalfosfor vil det kunne ta flere tiår med tiltak før man oppnår ønsket miljøeffekt.
  - **Forvaltningsplanen legger opp til bruk av utsettelse flere steder der landbruk er oppført som påvirker. Dette innspillet vil tas med i vurderingen.**

Nordland bondelag

- Nordland Bondelag forutsetter at de nedsatte områdeutvalgene i de ulike vannområdene i Nordland settes i arbeid med følgende oppgaver:
  - Kunnskapsinnhenting
  - Beskrivelse av tiltak
  - Økonomisk konsekvens av tiltakene
  - Finansiering av tiltakene
  - Kostnytte effekten av de ulike tiltakene
  - Representasjon fra aktuelle og berørte parter, min. 2 fra Nordland Bondelag.
- Nordland Bondelag mener punktet om representasjon er viktig for å sikre en god prosess, forståelse for prosessen og de endelige tiltakene.
  - **Dette vil tydeliggjøres i handlingsprogrammet. Må også ses til i utarbeidelse av neste fases planprogram.**
  - **Kommentar: Vi får se om dette skal gjennomføres på vannområdenivå, eller om dette er en oppgave for det regionale AU. Nordland bondelag er representert i Regional referansegruppe.**

Nordland bondelag

- Nordland Bondelag påpeker at planene mangler en økonomisk analyse slik direktivet beskriver, og det er i liten grad gjort en vurdering av de samlede økonomiske og administrative kostnader i planen.
- Nordland Bondelag legger til grunn at vannregionmyndigheten innretter gjennomføringen av forvaltningsplanen slik at tiltak som er samfunnsøkonomisk lønnsomme gjennomføres. Der nyttevirkningene er vesentlig mindre enn kostnadene må unntaksbestemmelsene anvendes!
- Nordland Bondelag mener videre at tiltak som gir minst mulig grad av restriksjoner og driftsmessige ulemper må prioriteres. Tiltak der både gårdsøkonomi og vannmiljøpåvirkning påvirkes i gunstig retning bør gis prioritet.
  - Gjennom planprosessen har man ikke greid å få på plass en tilstrekkelig økonomisk analyse. Det forutsettes derimot at dette må på plass ved gjennomføring av planen (2016-2021). Før man går i gang med å implementere tiltak må nødvendige kost/nyttevurderinger gjennomføres.

Norsk vann

- Det er sektormyndighetene som har ansvaret for å utrede tiltakenes kostnadseffektivitet. Planene bærer preg av manglende tallgrunnlag for kost-nytte vurdering. Miljødirektoratet la føringer for planarbeidet om detaljering av tiltakene på et overordnet nivå. En rekke forslag til tiltak er derfor av overordnet karakter og det har ikke vært mulig å gå inn i kost-nytte vurderinger av tiltakene. Slike vurderinger må derfor gjøres i sektorenes videre saksbehandling ved gjennomføring av planen.
  - **VRM er opptatt av at planen kun legger overordnede føringer og at mer detaljerte vurderinger, deriblant kost-nytte må komme på plass i tiltaksgjennomføringsfasen og gjennom saksbehandling.**

Norsk vann

- Det har ikke vært mulig for vannområdene å utrede kostnadseffektivitet for tiltak hvor statlige etater er ansvarlig sektormyndighet. Det har også vært krevende for kommunene å vurdere kostnadseffektivitet for tiltak innen kommunenes ansvarsområder, spesielt innen avløpssektoren og landbruksektoren. Dette utgjør en alvorlig mangel ved de fremlagte planene, og øker risikoen for investeringer i feil tiltak slik at man ikke når pålagte miljømål for vannforekomstene på en mest mulig kostnadseffektiv måte.
  - **VRM er klar over at planene kommer til kort her.**
  - **Ved tiltaksgjennomføring må det gjøres en tversektoriell tiltaksanalyse der de mest kostnadseffektive tiltakene velges.**

Norsk vann

- Overvannshåndtering er lite berørt i arbeidet med vannforvaltningsplaner.
  - Regelverket skreddersydd for kommunenes arbeid.
  - Det er derfor store forventninger til nødvendige avklaringer fra det nedsatte lovutvalget for overvann mv.
- Det er en klar svakhet at klimatilpasning ikke har fått en større plass.
  - En viktig grunn er manglende/sviktende kunnskapsgrunnlag.
  - Staten (særlig ved Miljødirektoratet, som har fått ansvaret for koordinering av arbeidet med klimatilpasning) har et stort ansvar for både en rask kompetansebygging og avklaring av kunnskapsgrunnlag (for eksempel hvilken havnivåstigning som man skal legge til grunn i forebyggingsarbeid).
  - **Problematikk rundt overflatevannshåndtering vil tydeliggjøres i forvaltningsplanen. Klima og klimatilpasning vil også utdypes.**

Norsk vann

- Det mangler informasjon og tiltaksforslag fra mange andre sektorer. Det kan derfor være fristende å gripe fatt i de tiltak som allerede er foreslått – hvor kommunene har ansvaret for langt de fleste. Det er dermed stor risiko for at de endelige tiltaksplanene ikke er prioritert etter et kost-nytte prinsipp, men at tiltakene med mest presise kostnadsvurderinger velges. Det er med andre ord en åpenbar risiko for at kommunene og vann- og avløpsvirksomhetene får regningen, fordi det er her det finnes konkrete tiltak og stringent myndighetsoppfølging.
  - **VRM er klar over at planenes svakhet her.**
  - **Ved tiltaksgjennomføring må det gjøres en tversektoriell tiltaksanalyse der de mest kostnadseffektive tiltakene velges.**

Vattenmyndigheten Bottenviken

- Vad gäller Toreälvens avrinningsområde ingår den svenska delen av området som en del i Bottenvikens vattendistrikt medan den finska siden utgör ett eget vattendistrikt. Kommissionen har noterat dette och att samarbeidet mellom Sverige och Finland om det internasjonella vattendistriktet behøver forbedras. Det återstår dock en del juridiskt arbeid kring detta liksom samverkan på nasjonell nivå.
  - **Kapittel 6 i forvaltningsplanen vil bli oppdatert**

